

POSTANOWIENIE

Dnia 18 października 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Joanna Lemańska (przewodniczący)

SSN Leszek Bosek (sprawozdawca)

SSN Paweł Wojciechowski

w sprawie ze skargi U. W.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w postępowaniu przed Sądem Najwyższym w sprawie o sygn. II CSKP 458/22, z udziałem Skarbu Państwa - Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 18 października 2022 r.,

- 1. stwierdza, że w postępowaniu kasacyjnym o sygn. II CSKP 458/22 nastąpiła przewlekłość;**
- 2. przyznaje U. W. od Skarbu Państwa – Sądu Najwyższego sumę 2000 (dwa tysiące) złotych;**
- 3. zasądza od Skarbu Państwa – Sądu Najwyższego na rzecz U.W. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;**
- 4. nakazuje zwrócić ze Skarbu Państwa – Sądu Najwyższego na rzecz U. W. kwotę 200 (dwieście) złotych uiszczoną tytułem opłaty od skargi;**
- 5. oddala skargę w pozostałym zakresie.**

UZASADNIENIE

12 lipca 2022 r. U. W. wniosła do Sądu Najwyższego skargę na przewlekłość postępowania. Skarżąca domaga się:

1. stwierdzenia, że w postępowaniu przed Sądem Najwyższym w Łasku I Wydziałem Cywilnym o sygn. akt: II CSKP 458/22 z powództwa skarżącej U. W. nastąpiła przewlekłość postępowania,
2. przyznania od Skarbu Państwa – Sądu Najwyższego na rzecz skarżącej U.W. kwoty 10 000 (dziesięć tysięcy) zł,
3. podjęcia przez Sąd Najwyższy czynności zmierzających do wyznaczenia posiedzenia,
4. zasądzenia od Skarbu Państwa – Sądu Najwyższego na rzecz skarżącej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu skargi skarżąca przedstawiła dotychczasowy przebieg postępowania od momentu wytoczenia powództwa przed Sądem Okręgowym w Warszawie (30 sierpnia 2006 r.), poprzez uchylenie przez Sąd Apelacyjny w Warszawie wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z 26 września 2012 r. (17 marca 2015 r.), rozpoznanie przez Sąd Apelacyjny w Warszawie apelacji skarżącej od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z 13 lipca 2018 r. (4 kwietnia 2019 r.) i wniesienie skargi kasacyjnej do Sądu Najwyższego (23 czerwca 2020 r.).

Skarżąca podkreśliła, że skarga kasacyjna od czasu wpłynięcia do Sądu Najwyższego do dnia wniesienia skargi na przewlekłość nie została rozpoznana, a jedynymi czynnościami podejmowanymi przez Sąd Najwyższy były zmiany sygnatur – początkowo I CSK 304/20, następnie przepisanie pod sygnaturę I CSKP 325/21 i ostatecznie pod sygnaturę II CSKP 458/22. Zdaniem skarżącej, zgodnie „z informacją udostępnioną w Biuletynie Informacji Publicznej Sądu Najwyższego – ostatnie formalne czynności (przypisanie sprawy pod nową sygnaturę) zostały podjęte w dniu 12 stycznia 2022 r.” (k. 3).

Skarżąca zaznaczyła, że rozpoznanie sprawy przez Sąd Najwyższy trwa już od ponad dwóch lat. Powołując się na orzecznictwo Sądu Najwyższego skarżąca zwróciła uwagę, że termin „możliwy do przyjęcia przewlekłości postępowania został przekroczony w niniejszej sprawie dwukrotnie” (k. 4).

W ocenie skarżącej, kwota 10 000 zł nie jest wygórowana. Wyjaśniła, że postępowanie będące przedmiotem skargi na przewlekłość „dotyczy roszczeń odszkodowawczych w związku z krzywdą jaką dotknęła powódka w konsekwencji

wypadku komunikacyjnego. Nieuzasadniona przewlekłość postępowania zmusza skarżącą aby do chwili obecnej trwał on w stanie, w którym kwestionuje wartość przyznanej kompensaty” (k. 4).

W odpowiedzi na skargę Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego wniósł o odrzucenie skargi na przewlekłość, względnie o jej oddalenie w całości.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 6 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. 2018, poz. 75; dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość”), skarga powinna czynić zadość wymaganiom przewidzianym dla pisma procesowego, a także zawierać żądanie stwierdzenia przewlekłości postępowania w sprawie, której skarga dotyczy oraz przytoczenie okoliczności uzasadniających żądanie.

Rozpoznawana skarga na przewlekłość zawiera oczywistą niedokładność w oznaczeniu postępowania, którego ma dotyczyć („w postępowaniu przed Sądem Najwyższym w Łasku I Wydziałem Cywilnym o sygn. akt: II CSKP 458/22”). Nie ulega jednak wątpliwości, że w samym żądaniu prawidłowo wskazano Sąd, który prowadzi postępowanie oraz sygnaturę tego postępowania. Także uzasadnienie skargi jednoznacznie wskazuje, że chodzi o postępowanie w sprawie II CSKP 458/22 przed Sądem Najwyższym. Dlatego Sąd Najwyższy uznał, że nie ma podstaw do odrzuceniu skargi. Stwierdzone uchybienie, stosownie do treści art. 130 § 1 zdanie drugie k.p.c., nie stanowi przeszkody do merytorycznego rozpoznania skargi.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość, strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki. Skarga jest uzasadniona, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż jest to konieczne do wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej

niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego.

W celu stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej złożoności, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania (art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość).

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, za naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki uznaje się wielomiesięczną bezczynność sądu, trwająca co najmniej 12 miesięcy (por. postanowienia Sądu Najwyższego z: 12 maja 2005 r., III SPP 96/05; 21 marca 2006 r., III SPP 13/06; 18 maja 2016 r., III SPP 53/16; 14 lipca 2016 r., III SPP 55/16; 7 marca 2017 r., III SPP 6/17; 21 lutego 2018 r., III SPP 3/18; 12 grudnia 2018 r., I NSP 6/18; 22 stycznia 2019 r., I NSP 71/18). Nie jest to oczywiście sztywna cezura czasowa dla oceny sprawności postępowania z punktu widzenia konwencyjnych, konstytucyjnych i proceduralnych dyrektyw osądzenia sprawy w rozsądnym terminie. Decyduje ostatecznie całokształt okoliczności sprawy.

Przewlekłość postępowania nie może być usprawiedliwiona samymi niedostatkami organizacyjnymi wymiaru sprawiedliwości. Skarb Państwa nie może więc zwolnić się z odpowiedzialności za przewlekłość postępowania sądowego, powołując się tylko na zaniedbania władz publicznych w zakresie zapewnienia

sądom optymalnych warunków do sprawowania wymiaru sprawiedliwości (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 18 lipca 2019 r., I NSP 53/19).

W rozpoznawanej sprawie, od wniesienia skargi kasacyjnej do Sądu Najwyższego (23 czerwca 2020 r.) do dnia wniesienia skargi na przewlekłość (18 lipca 2022 r.), upłynęło 2 lata i 24 dni. W tym czasie Sąd Najwyższy postanowieniem z 3 grudnia 2020 r., I CSK 304/20 przyjął skargę kasacyjną do rozpoznania. Od daty wydania tego postanowienia do dnia wniesienia skargi na przewlekłość upłynął rok, 7 miesięcy i 14 dni. W związku z tym, czas rozpoznania skargi kasacyjnej istotnie przekroczył miarę 12 miesięcy przyjętą w orzecznictwie.

Zwłoka w rozpoznaniu sprawy nie była spowodowana wyłączną winą skarżącej ani osoby, za którą Skarb Państwa nie ponosi odpowiedzialności, ani skutkiem siły wyższej.

Sąd Najwyższy stwierdzając przewlekłość postępowania uznał, że uzasadnione jest żądanie zasądzenia odpowiedniej sumy pieniężnej na rzecz skarżącej. Sąd Najwyższy uwzględnił przy tym, że ani skarżąca, ani jej pełnomocnik, nie podejmowali działań mających na celu rozpoznanie skargi kasacyjnej poza kolejnością wpływu. W skardze nie wykazano tym samym szczególnej aktywności strony w dochodzeniu swojego prawa. Dlatego Sąd Najwyższy uznał, iż suma 2000 zł jest w pełni uzasadniona, natomiast żądanie skarżącej w pozostałym zakresie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Skargę należało oddalić także w zakresie, w jakim U.W. żądała wydania Sądowi Najwyższemu zaleceń w przedmiocie dalszego postępowania. Jak wynika z zarządzenia z 13 września 2022 r. Przewodniczącego II Wydziału Izby Cywilnej, sprawa II CSKP 458/22 została uwzględniona w planie posiedzeń Izby Cywilnej na 23 listopada 2022 r. (k. 69 w aktach sprawy o sygn. II CSKP 458/22).

O kosztach postępowania skargowego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i art. 99 k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. i w zw. z art. 8 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość oraz § 14 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (tekst jedn. Dz.U. 2015, poz. 1800) oraz art. 17 ust. 3 ustawy o skardze na przewlekłość.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

[as]

